

Lapsen kaste

KÄYTÄNNÖN TIETOJA KASTEEN JÄRJESTÄMISESTÄ
JOENSUUN EV.LUT. SEURAKUNNISSA

Hyvä lapsen vanhempi

Uusi perheenjäsen mullistaa elämän. Hän on ihme, yksi elämän suurimpia lahjoja. Lapsi tuo mukanaan paljon iloa, vastuuta ja myös suuria kysymyksiä. Hän tarvitsee kasvaessaan rakkautta, huolenpitoa ja hyväksyntää. Hän tarvitsee ympärilleen turvaverkon: ihmisiä, jotka välittävät hänestä juuri sellaisena kuin hän on ja ihmettelevät elämää yhdessä hänen kanssaan.

Sitä on myös kaste: turvaverkko. Kastejuhla on vauvan ensimmäinen oma juhla, jossa hänelle tärkeimmät ihmiset kokoontuvat yhteen. Kummeilla, isovanhemmilla ja muilla läheisillä on suuri merkitys lapsen elämässä.

Kaste on iloinen juhla, joka suunnitellaan aina perheen kanssa yhdessä. Kasteessa lapsi liitetään seurakunnan jäseneksi. Seurakunta haluaa olla mukana lapsen elämässä.

Tässä esitteessä kerromme käytännön asioita kasteen järjestämisestä. Älä epäröi olla yhteydessä omaan seurakuntaasi kaikissa kasteeseen liittyvissä kysymyksissä. Toivomme perheellesi Jumalan siunausta ja paljon ilon ja rakkauden hetkiä pienen ihmeen kasvaessa!

Käytännön tietoja kasteen järjestämisestä

Milloin kastetaan?

Valtaosa suomalaisista kastetaan vauvana, yleensä ennen kolmen kuukauden ikää. Kasteella ei ole kuitenkaan ikärajaa, missä iässä tahansa voidaan kastaa.

Tietojen toimitus viranomaiselle

Kun lapsi kastetaan, kastava pappi toimittaa tarvittavat tiedot Digi- ja väestötietovirastoon. Jos lasta ei kasteta ennen kolmen kuukauden ikää, vanhempien tulee itse ilmoittaa lapsen nimitiedot Digi- ja väestötietovirastoon.

Kenet voidaan kastaa luterilaisen kirkon jäseneksi?

Molemmat vanhemmat kuuluvat luterilaiseen kirkkoon

Kasteen kautta lapsi liittyy luterilaiseen kirkkoon ja sen seurakunnan jäseneksi, johon vanhemmat kuuluvat.

Vain toinen vanhemmista kuuluu luterilaiseen kirkkoon

Jos lapsen äiti kuuluu luterilaiseen kirkkoon, lapsi voidaan kastaa, kun vanhemmat ovat asiasta yksimielisiä. Jos vain lapsen isä kuuluu luterilaiseen kirkkoon ja vanhemmat eivät ole naimisissa, tarvitaan päätös isyydenvahvistuksesta, jotta lapsi voidaan kastaa.

Kasteesta sopiminen

Vanhemmat ottavat yhteyttä oman seurakuntansa toimistoon sopiaukseen kasteen ajan, paikan ja kastavan papin. Kasteesta on hyvä sopia ajoissa. Seurakuntien toimistojen yhteystiedot ovat esitteen lopussa.

Missä kastetaan?

Kastetilaisuus voidaan järjestää kirkossa, kotona tai muussa sopivassa paikassa. Kaste voidaan toimittaa myös jumalanpalveluksen yhteydessä.

Kasteen yhteydessä seurakunnan tilojen käyttö ja kahvitilaisuuden järjestäminen seurakunnan tiloissa on maksutonta.

Kuka kastaa?

Kasteen toimittaa yleensä oman seurakunnan pappi. Vanhemmat voivat toivoa tiettyä pappia. Asiasta sovitaan ottamalla yhteyttä seurakunnan toimistoon.

Kastekeskustelu

Kastava pappi ottaa yhteyttä vanhempiin ja sopii tarkemman ajan ja paikan kastekeskustelua varten. Tapaamisessa käydään läpi kasteen kaava ja sovitaan yksityiskohdista. Lisäksi voidaan keskustella niistä ajatuksista ja tunteista, joita lapsen syntymä ja kaste herättävät. Keskustelu voidaan käydä kotona tai seurakunnan tiloissa. Kasteen kaava ja virsiesitettä löytyy esitteestä lopusta, ja niihin voi tutustua jo etukäteen.

Kastepöytä

Kirkossa kaste toimitetaan alttarin tai erillisen kastepöydän luona, kastemaljan äärellä. Kotona valmistellaan kastepöytä. Pöydäksi sopii mikä tahansa pöytä, jolle laitetaan valkoinen liina ja asetellaan kastemalja, kynttilä ja pieni liina lapsen pään kuivaamista varten. Pöydällä voi olla myös Raamattu ja kukkia. Ennen kastetilaisuuden alkua kastemaljaan laitetaan lämmintä vettä.

Mikäli kaste on muualla kuin kotona, mukaan voi ottaa vihkiraamatun, johon kastava pappi kirjoittaa lasta ja kastetta koskevat tiedot.

Kastepuku

Kastetta varten lapsi puetaan valkoiseen kastepukuun. Kastepukuja voi lainata seurakuntien toimistoista.

Kasteasiakirjat

Ennen kastetta kotiin tulee postitse kaksi asiakirjaa: tiedote lapsen vanhemmille sekä lomake lapsen tietojen ilmoittamiseksi.

Tiedotteessa lapsen vanhemmille kerrotaan lapsen uskonnollisen aseman määräytymisestä ja lapsen ottamisesta seurakunnan jäseneksi. Siinä on myös nimiin liittyvää tietoa.

Lomake lapsen tietojen ilmoittamiseksi on esitäytetty Digi- ja väestötietovierastossa. Vanhemmat täyttävät ennen kastetta kohdan *Tiedot lapsen nimistä ja äidinkielestä*. Myös lomakkeen kohdat *Kummit* ja *Onko lapsi hätäkastettu* on hyvä täyttää jo valmiiksi ennen kaste keskustelua papin kanssa. Kummeista tarvitaan suku- ja etunimitiedot, henkilötunnus nimitietojen perään sekä sen evankelis-luterilaisen seurakunnan nimi, johon kummi kuuluu. Joensuussa evankelis-luterilaisia seurakuntia ovat Joensuun, Pielisensuun, Rantakylän, Enon, Pyhäselän ja Vaara-Karjalan seurakunnat.

Lomake päivätään ja molemmat vanhemmat allekirjoittavat sen. Jos vanhemmat eivät ole yhdessä lapsen huoltajia, lomakkeen allekirjoittaa huoltaja.

Lomakkeessa olevan sarakkeen *Kasteilmoitus* täyttää kastava pappi. Lomake on hyvä käydä läpi kaste keskustelussa.

Kasteen jälkeen pappi toimittaa allekirjoittamansa lomakkeen seurakuntien keskusrekisteriin, jossa lapsen nimi-, kaste- ja kummitiedot rekisteröidään kirkon jäsentietojärjestelmään.

Kummit

Vanhemmat valitsevat lapselleen kummit. Kastettavalla tulee olla vähintään kaksi kummiä, jotka kuuluvat kirkkoon, ovat käyneet rippikoulun ja ovat konfirmoituja. Jos kahta kirkkoon kuuluvaa kummiä ei löydy, seurakunnan kirkkoherra voi tehdä päätöksen, että yksi kummi riittää. Tästä voidaan sopia kastavan papin kanssa.

Kummina voi toimia myös evankelis-luterilaisen kirkon kasteen hyväksyvään kristilliseen kirkkoon tai uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluva henkilö. Tällaisia ovat esim. ortodoksit, metodistit ja katolilaiset. Kirkkoon kuulumaton henkilö ei voi toimia kummina.

Kummius on elinikäinen tehtävä. Kummeja ei voi vaihtaa myöhemmin eikä kummiutta voi ottaa pois. Lapselle voidaan kuitenkin erityisestä syystä lisätä kummeja. Tästä voi olla yhteydessä omaan seurakuntaan.

Olisi toivottavaa, että kummit voisivat olla läsnä kastetilaisuudessa. Kummina voi kuitenkin toimia, vaikkei pääsisikään paikalle. Jos kummit eivät pääse kastetilaisuuteen, tarvitaan paikalle kaksi todistajaa.

Kasteesta ilmoittaminen

Kasteen jälkeen lapsen nimi luetaan oman seurakunnan jumalanpalveluksessa ja kastetun ja hänen perheensä puolesta rukoillaan yhteisessä esirukouksessa. Kastettujen nimet julkaistaan myös Kirkkotie-lehdessä. Jos vanhemmat eivät halua lapsen nimeä julkaistavan, siitä voi ilmoittaa kastavalle papille kaste keskustelussa.

Etu- ja sukunimen antaminen

Nimi tulee antaa kolmen kuukauden kuluessa lapsen syntymästä. Etunimiä voidaan antaa neljä. Nimen valintaa säätelee etu- ja sukunimilaki, jossa on tarkempia määräyksiä nimen valinnalle. Nimi ei esimerkiksi saa olla sopimaton tai aiheuttaa haittaa lapselle.

Sukunimi määräytyy lähtökohtaisesti vanhempien yhteisen sukunimen tai sukunimiyhdistelmän perusteella. Jos vanhemmilla ei ole yhteistä sukunimeä, he voivat päättää kumman sukunimi lapselle annetaan. Jos vanhemmat eivät ole naimisissa ja lapselle halutaan antaa isän sukunimi, täytyy isyyden olla vahvistettu ennen kastamista.

Kastettavan lapsen nimestä on hyvä keskustella ajoissa kastavan papin kanssa. Lapsen nimiin liittyvissä kysymyksissä voi olla yhteydessä Kuopion aluekeskusrekisteriin tai Digi- ja väestötietovirastoon.

Hätäkaste

Jos evankelis-luterilaiseen seurakuntaan kuuluva lapsi on hätäkastettu sairaalassa tai muualla, tieto hätäkasteesta ilmoitetaan keskusrekisteriin. Pappi vahvistaa hätäkasteen myöhemmin, jolloin voidaan järjestää myös kastejuhla. Samalla tarkistetaan lapselle rekisteröitävät nimi- ja kummitiedot.

Musiikki

Musiikista sovitaan kastavan papin kanssa kaste keskustelussa. Kastetilaisuudessa lauletaan useimmiten yhdessä kaksi virttä. Soittotaitoinen perheenjäsen voi halutessaan säestää virret ja muut mahdolliset musiikkiesitykset. Pappi tuo tarvittaessa kastetilaisuuteen vihkoja, joissa on virsien sanoja.

Vihkosta löytyvät seuraavat virret (myös muut virret ovat mahdollisia):

- 218, Tuomme luokse Jeesuksen
- 471, Hyvä Jumala, kiitän kodista
- 490, Mä silmät luon ylös taivaaseen
- 492, Ystävä sä lapsien
- 499, Jumalan kämmenellä
- 503, Taivaan Isä suojan antaa
- 517, Herra, kädelläsi
- 808, Herra, olet Luojani
- 809, Juhla on nyt riemullinen
- 971, Suojelusenkeli

Virsiin voi tutustua etukäteen esimerkiksi verkkosivuilla: www.virsikirja.fi.

Kodin siunaaminen

Jos kaste järjestetään kotona, voidaan samalla toimittaa myös kodin siunaaminen. Kodin siunaaminen kasteen yhteydessä on lyhyt rukous, jossa siunataan perheen koti ja kaikki, jotka siellä asuvat ja vierailevat. Kysy lisää kastavalta papilta.

Kastetoimituksen kulku

Kastetoimitus suunnitellaan yhdessä kastavan papin kanssa tätä kaavaa ja sen eri vaihtoehtoja soveltaen.

1. Alkuvirsi

2. Alkusiunaus ja johdantosanat

3. Psalmi

Vanhemmat ja pappi voivat valita yhdessä eri vaihtoehtoista. Joku kastejuh-laväestä voi lukea psalmin.

4. Kysymykset tai kehotus

Kysymykset ja kehotus koskevat lapsen nimeä ja kristillistä kasvatusta.

5. Ristinmerkki

Pappi tekee ristinmerkin kastettavan otsaan ja rintaan.

6. Rukous

7. Lasten evankeliumi (Mark. 10:13–16) ja papin puhe

Joku juhlaväestä voi lukea evankeliumin:

”Jeesuksen luo tuotiin lapsia, jotta hän koskisi heihin. Opetuslapset moittivat tuo-
jia, mutta sen huomattessaan Jeesus närkeästy ja sanoi heille: ‘Sallikaa las-
ten tulla minun luokseni, älkää estäkö heitä. Heidän kaltaistensa on Jumalan
valtakunta. Totisesti: joka ei ota Jumalan valtakuntaa vastaan niin kuin lapsi,
hän ei sinne pääse.’ Hän otti lapset syliinsä, pani kätensä heidän päälleen ja
siunasi heitä.”

8. Kastekäsky (Matt. 28:18–20)

9. Uskontunnustus

10. Kaste ja siunaus

Pappi kastaa lapsen.

Pappi siunaa lapsen. Pappi panee kätensä lapsen pään päälle. Hän voi pyytää
vanhempia ja kummeja tekemään samoin.

Siunauksen jälkeen pappi sytyttää kastekynttilän ja antaa sen vanhemmille. Tämän jälkeen voidaan laulaa virsi.

11. Yhteinen esirukous

Pappi lukee esirukouksen tai voidaan käyttää seuraavaa vaihtoehtoa:

Pappi: Rakas taivaallinen Isämme. Kiitämme sinua siitä, että olet ottanut NN:n lapseksi, seurakuntasi jäseneksi ja iankaikkisen elämän perilliseksi. Ole aina lähellä häntä ja anna armosi ja rakkautesi hänelle turvaksi.

Vanhempi: Kiitämme sinua lapsestamme. Anna meille vanhemmille rakkautta ja viisautta, niin että osaisimme kasvattaa häntä tahtosi mukaan. Pidä hänestä huolta koko elämän ajan. Anna kotiimme anteeksiantavaa ja rohkaisevaa mieltä. Auta meitä vaikeuksissa niin, että eläisimme lähellä toisiamme ja sinua.

Joku kummeista: Auta meitä kummeja hoitamaan tehtäväämme niin, että ystävytemme tähän lapseen kasvaisi ja lujittuisi. Opetä meitä olemaan perheen tukena kristillisessä kasvatuksessa ja etsimään yhdessä sinun apuasi.

Joku sisaruksista: Kiitos tästä pikkusiskosta/pikkuveljestä. Kiitos siitä, että saamme kasvaa yhdessä. Auta meitä pysymään aina läheisinä toisillemme.

Joku isovanhemmista: Kiitän sinua tästä lapsenlapsesta. Kiitos, että saamme nähdä hänessä luomistekosi ihmeitä. Varjele häntä kaikkina päivinä. Anna meidän kokea yhdessä iloa, läheisyyttä ja hellyyttä. Ole meidän turvanamme.

Pappi: Taivaallinen Isä. Kiitos, että kuulet rukouksemme. Jätämme tämän lapsen ja itsemme sinun haltuusi. Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme tähden.

12. Isä meidän -rukous

13. Herran siunaus

14. Päätösvirsi

Seurakuntien yhteystiedot

Enon seurakunta

Enontie 30 A, 81200 Eno
p. 013 2635 601
enon.seurakunta@evl.fi
Avoinna ma–pe klo 9–12

Joensuun seurakunta

Kirkkokatu 28, 80100 Joensuu
p. 013 2635 363
joensuun.seurakunta@evl.fi
Avoinna ma–pe klo 9–12

Pielisensuun seurakunta

Huvilakatu 8 b, 80200 Joensuu
p. 013 2635 407
pielisensuun.seurakunta@evl.fi
Avoinna ma–pe klo 9–12

Pyhäselän seurakunta

Hammastahdentie 76, 82200 Hammastahde
p. 013 741 047 tai 050 3648 190
pyhaselan.seurakunta@evl.fi
Avoinna ma–pe klo 9–12

Rantakylän seurakunta

Rantakylänkatu 2 A, 80160 Joensuu
p. 013 2635 510
rantakylan.seurakunta@evl.fi
Avoinna ma–pe klo 9–12

Vaara-Karjalan seurakunta

Tohmajärventie 31, 82140 Kiihtelysvaara
avoinna ti ja pe klo 9–13
Koulutie 10, 82730 Tuupovaara
avoinna ma ja to 9–13
p. 040 7374 656
vaara-karjalan.seurakunta@evl.fi

Lisätietoja

- www.joensuunseurakunnat.fi/ristiaiset
- www.kaste.fi
- www.dvv.fi

